

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA

Redactor:
Pr. Demian Tudor

Elogiul singurătății

Civilizația ne-a pus la îndemână mijloacele care ne fac imposibilă izolarea de semenii noștri, chiar între ghețurile eterne ale Nordului sau în nesfârșitele păduri ecvatoriale. Stăm în legătură cu tot ce se întâmplă în lumea largă, cu iuțea fulgerului ce se arată dela Răsărit până la Apus. Oamenii depind tot mai mult deolaltă, trăind într'o comunitate tot mai strânsă, până ce comunitatea devine pur și simplu turmă amorfă. Există mai de mult primejdia ca omul să devină o simplă piesă de mașină, fără valoare personală! Oamenii își fac casele într'o uniformitate dezolantă, merg la biserică în cadență de marș, ca la armată, și reacționează mai mult în grupuri compacte. Omul devine astfel un simplu număr fără nume.

Norocul că în această vreme a cluburilor și asociațiilor de tot felul, oamenii mai încearcă câteodată să se smulgă din această robie a colectivității: fug de lume, cum se spune, fie că-i vorba de-o scurtă excursie în natură, sau de turnul de fildeș al izolării creatorilor de artă, sau mai vărtos singurătatea pustnicului în pustietăți.

Fără să fi fost un pustnic aspru ca Sf. Ioan Botezătorul, Mântuitorul Hristos a știut să dea singurătății o valoare tot atât de mare ca și activității lui minunate, când se retrăgea, în răstimpuri, din mulțime. Una din aceste retrageri ale lui Iisus s'a făcut după săturarea celor cinci mii în pustie: „Apoi dând drumul gloatelor, Iisus s'a suit într'un munte să se roage deosebit; și făcându-se seară era singur acolo“ (Mt. 14, 23). Rostul retragerii îl pricepem mai bine în lumina evangheliei lui Ioan: „Și cunoscând Iisus că vor să vie și să-l ia fără de veste ca să-l facă rege, s'a dus iarăș în munte, numai el singur“ (Io. 6, 15). A schimbat tronul lumii cu singurătatea, căreia îi dăte o valoare dumnezeiască.

Pe zidurile mănăstirii Chiliandari din Muntele Atos se cațără în lumină, cu vânjoase ramificații, o viță de vie. Călugării spun că vița aceasta crește din mormântul sf. Simion, întemeietorul mănăstirii, îngropat acolo, și că a răsărit singură nesădită de nimeni. Iar strugurii acelei vițe ar avea puterea de-a dărui femeilor nerodnice fii. Acești copii sunt binecuvântați, simțindu-se irezistibil atrași de viața călugărească, și dela sine găsesc întotdeauna drumul mănăstirii.

Legenda exprimă forța nebănuită a însingurării, arătând cum din renunțarea la viața a unui pustnic izvorește iarăș viața, și cum mormântul unui mare singuratec perpetuiază între oameni dorul de singurătate. Fuga de lume, fie numai pentru câteva ore la excursii în natură, fie pentru mai mulți ani în turnul de fildeș al creațiunii intelectuale, fie pentru toată viața ca pustnic, nu este o evadare din fața obligațiilor aspre ale vieții de toate zilele, ci izvor de putere creatoare.

Chiar neînsemnata plimbare în parc după munca istovitoare a zilei, îți dă puteri noi de muncă. Atâția oameni de seamă, între cari și un mare scriitor (Tolstoi), fugit dela oraș ca să creieze opere neperitoare în singurătatea lui dela țară, au recunoscut că arta este rezultatul unei evadări din viață. Apoi atâtea mari evenimente din istoria omenirii s'au zămislit în singurătate, ca să nu amintesc decât singurătatea lui Moisi pe muntele Sinai, când a primit dela Dumnezeu cele 10 porunci, sau cutremurarea pe care a stârnit-o în suflete sf. Ioan Botezătorul din pustiul Iordanului, ori mai cu seamă retragerea Domnului Hristos în pustie, vreme de 40 de zile, înainte de a-și începe lucrarea sa mântuitoare, care a schimbat complet lumea.

Astfel pusă problema creștinește rezultă că omul singur e tare. În colectivitate se pierde,

Devine element de turmă, șovăind între cele mai potrivnice sugestii, ca și mulțimea ce l-a primit pe Domnul în triumf la Florii, pentru ca peste șase zile să-i ceară dela Pilat răstignirea.

Așa încât retragerea în singurătate poate fi numită cu drept cuvânt: eroism, când omul înăscut să trăiască în societate, când lumea are atâtea chemări atrăgătoare, când lumea oferă atâtea prilejuri să te eschivezi dela datorie, și totuși fuge de lume. „Ești din mijlocul lor și vă osebiți, zice Domnul, și nu vă atingeți de necurăție și vă voi primi” (II Cor. 6, 17). Despre niște adevărați eroi ai singurătății — călugării — vorbește Mântuitorul când zice că „sunt fameni care singuri s'au făcut fameni pentru împărăția cerurilor” (Mt. 19, 12). Ei sunt morți pentru lume, așa cum stă scris într-o carte a lor: „Nevoiește-te să mori oameșilor, și-ți vei dobândi mântuirea. Zi gândurilor tale: Eu mort sunt și zac în mormânt” (Varsanufie și Ioan după: Arseniev: Biserica Răsăriteană pg. 78). Din acest mormânt al singurătății monahale crește însă, ca din mormântul Sf. Simeon viața de vie ce cuprinde în brațele-i viguroase viața Bisericii. Monahismul a fost odată și la noi singurul creator de viață culturală.

Dar mai presus de toate viața pustnicilor este pentru noi cei de azi un îndemn, o școală a singurătății. Omul modern se teme să rămână singur cu el însuși, cu conștiința lui. Dacă va rămâne tot așa e pierdut, cu toată larma optimistă ce-o face în calea lui spre progres. De aceea Biserica creștină luptă să valorizeze individualitatea omului. Pedagogia singurătății se întemeiază tocmai pe adevărul că chiar și cei ce se țin mai bine în societatea semenilor lor, au în rastimpuri trebuința de a fi și singuri. Mântuitorul vrea să ne îndatăneze cu câteva ore de singurătate pe săptămână. Nu toți avem chemarea de mari pustnici. Însă fiecare avem trebuința însingurării în fața conștiinței noastre. Devenim mai oameni. Ne înălțăm spre Dumnezeu prin rugăciune care este floarea cea mai frumoasă a singurătății. Preoții misionari au avut prilejul fericit al unei astfel de însingurări în Săptămâna de Retragere organizată în vară la mănăstirea Bodrog. Ei însuși recunosc și verifică izvorul înalt de entuziasm pastoral din care au gustat în acea atmosferă de meditații religioase și de rugăciune a mănăstirii. Focul sacru al hirotoniei trebuie mereu alimentat, potențat. Și unul din mijloacele mai potrivite nru acest scop e rugăciunea și meditația religioasă, la îndemâna oricărui preot. Iar cel mai prielnic mediu pentru rugăciune

și meditație este fără îndoială mănăstirea. De aceea ar fi bine ca, precum au avut preoții misionari o Săptămână de Retragere, să urmeze a fi aduși pe rând, în fiecare an câte-un lot de preoți dela parohii. Lasă că vor avea și multe de învățat la cursurile ce li se va ține, dar mai ales pentru înoirea entuziasmului pastoral. Pentru inflăcărarea focului sacru, care este un rod al singurătății.

PRESVITERUL B.

Strategie antisectară

2. Mijloace de luptă antisectară.

Sectele sunt un rău și ca atare, nu pot fi decât dela cel rău. Și iată de ce:

1. Ele sparg unitatea turmei producând certuri și dezbinări. Prin aceasta, aderenții lor fac voia diavolului, ca toții fiii lui (In. 8,44) oricât de ispititor s'ar arăta, în chip de „îngeri luminați” (2 Cor. 11, 14-15). Nu pot fi dela Dumnezeu, pentru că tot ce este dela Dumnezeu unește sau împreună și numai ce vine dela diavolul desparte și învrăjbește.

2. Se sting pe rând, una după alta. Numai sectarismul durează, nu însă și sectele. Ele nu trăesc, decât ca manifestări trecătoare și variate ale sectarismului. Adevărul e veșnic același, neschimbat. Minciuna însă nu poate rămâne aceeași, sau nu poate dura, decât sub alte sau alte înfățișări. Așa e și sectarismul cu sectele. E o dovadă, că nu se sprijină pe adevăr. Cuvântul înțeleptului Gamaliil se adevărește și de astă dată: Tot ce e dela Dumnezeu e durabil și tot ce nu e dela El e trecător (F. A. 5, 38-39). Biserica a trecut prin foc și sânge, cu mii de mucenici în urma ei și cu vrăjmășia stăpânilor de Stat în față, dar a ieșit biruitoare. Nimic n'a putut-o reduce la inexistență, pentru că s'a dovedit a fi dela Dumnezeu. În schimb sectele, printr'un simplu regim politic ostil lor, în 10—15 ani se sting cu totul și nu mai apar, decât sub alte forme.

Dacă sectele sunt un rău și dela cel rău, atunci și lupta cu ele este o luptă împotriva răului. Mântuitorul a zis: „Nu stați împotriva celui rău” (Mt. 5, 39). De aici însă nu urmează să nu ne împotrivim sectelor. „Celui rău” însemnează celui ce-ți face un rău fizic. El a vrut să spună: Nu răzbunați răul cu rău, ci cu bine; de te lovește cineva cu piatră, întoarce-i cu pâine! Împotriva unui rău moral însă, trebuie să luptăm. De aceea zice sf. Ap. Pavel, că viața e o luptă perpetuă, iar creștinul, un ostaș mereu în războiu (1 Cor 9, 26) Lupta noastră nu este sângeroasă, ci spirituală. Iar mijloacele de luptă sunt la fel, spirituale (Ef. 6, 10-17), atât cele defensive, cât și cele ofensive (2 Cor. 6, 7). S'ar părea că uneori e cazul intervenției Statului, prin violență, pen-

tru stârpirea sectelor, deoarece sectarismul e totdeauna un rău, nu însă totdeauna o chestiune de convingere și astfel, prin violență nu s'ar silui atât conștiința sectarilor, cât mai ales s'ar înlătura răul, ambițiile și hatârul, care prejudiciază și interesele Statului, tot atât cât și pe ale Bisericii. Totuși violența nu e o armă creștinească. A face uz de ea, este a lucra împotriva spiritului evanghelic. Creștinul are alte arme. Iată armătura creștinului ostaș: *adevărul* (centură), *dreptatea* (platoșă), *evanghelia păcii* (incălțăminte), *credința* (pavăză), *mântuirea* (coif), *sabia Duhului* (cuvântul lui Dumnezeu). Ofensiva în această luptă nu însemnează atac, încăerare, cotropire, ca într'un războiu sângeros, ci evidențiere a adevărului, pentru triumful lui. Drept garanță, sunt mijloacele de luptă, de mai sus. În sens asemănător s'a vorbit și se vorbește adeseori de ofensivă culturală, religioasă, politică etc.

Se pune întrebarea: Cum putem înarma pe credincioșii noștri cu întreg aparatul de luptă — defensivă, sau ofensivă — antisectară? Cum putem preîntâmpina, localiza, s'au înlătura ereziile?

1. Cele dintâi îndatoriri ale noastre în acest scop sunt: *catehizare* asiduă, *predicare* însuflețită, *conferințiere* documentară, *morallizare* reală a vieții și *pletate* adâncă la cultul divin. Deci, o intensă pastorație directă a credincioșilor.

2. Această pastorație trebuie apoi extinsă și intensificată prin *colportaj*. Un colportaj bine organizat, aduce servicii imense. Prin el, pastorația se face neîntreruptă, continuându-se din biserică la credincioși acasă și din Dumineci, în orice clipă de răgaz de peste săptămână. Sunt lucruri, care fie din neatenție, fie din cauză de memorie mai slabă, le scapă credincioșilor, auzindu-le numai, în predici sau conferințe. Acasă însă într'o carte parvenită lor prin colportaj, ei pot să zăbovească asupra chestiunilor care-i pasionează, sau interesează. Dar chiar mai mult: credincioșii trebuiesc stimulați și pregătiti ei înșiși pentru serviciul de colportaj. Prin colportaj, ei devin misionari ai lui Hristos și auxiliari ai preotului în slujba lui de învățător. Atât le este lor îngăduit, ca misionari laici, pentru siguranța de a nu rătăci. Dar aceasta le este și o obligație.

Ce să colportăm? Care sunt cărțile care pot înarma pe credincioși cu toate armele, spre a putea face ca adevărul Evangheliei, amenințat, să iasă triumfător în orice eventuală luptă? Iată-le:

a) *Biblia*. La noi există principiul, că biblia nu trebuie dată poporului, pentru că acesta n'are priceperea și nici dreptul s'o tâlcuiască. Într'adevăr, Biblia e grea, pentru următoarele motive: 1. E scrisă cu mii de ani în urmă, având caracteristicile epocii și locului în care și pentru care a fost scrisă. 2. Este incompletă, necuprinzând decât chestiuni care interesau, demult, un cerc relativ restrâns de credin-

cioși. 3. E prea succintă, uneori tratând — în chip intenționat — numai tangențial anumite chestiuni de credință, fiindcă aceste chestiuni aveau să fie dezvoltate ulterior, pe cale verbală. 4. Un om nepregătit nu poate tâlcui nici cărți mai noi și mai ușoare, necum să poată tâlcui Biblia, care nu e un tratat sistematic și complect de Teologie creștină. De aceea, în mâna unui neștiutor, Biblia poate fi o sabie cu două tăișuri. S'a zis adeseori, că Biblia e ca o farmacie, din care un neștiutor își poate lua otrăvuri în loc de leacuri. Și'ntr'adevăr, așa este. Dovadă: sectarii cu învățăturile lor.

Totuși fiindcă sectarii se laudă cu Biblia și vreau să se apere și să atace numai cu ea, nu trebuie să lăsăm nici noi pe credincioșii noștri lipsiți de Biblie. Să le-o dăm și lor în mână, dar să fie adnotată, cu ghid, cu călăuză, spre a-i feri de rătăcirii. O astfel de Biblie ar fi de cel mai mare folos. Din nenorocire însă deocamdată n'o avem. În schimb, locul călăuzei îl putem complecta, în parte, cu cele ce urmează.

b) *Tratat complect și sistematic, de Sectologie*, atât pentru preoți, cât și pentru popor, analizând toate învățăturile ortodoxe și temeuriile lor, precum și toate rătăcirile sectare și lipsa lor de temeuri.

c. *Calendarul* e cartea, care pătrunde cel mai ușor în toate casele: Sunt case, în care Calendarul e singura carte. Toți ai casei îl răsfoesc, pentru că își fac în el și diferite însemnări gospodărești. De aceea, el trebuie alcătuit ca o carte misionară, utilă colportajului și colportat în cercuri cât mai largi. În eparhia noastră, Calendarul eparhial corespunde acestor așteptări.

d) *Broșuri* de cuprins apologetic-antisectar, scurte, clare, pe înțelesul poporului, dacă se poate cu cât mai multe poze și cât mai ieftine. Temeuriile biblice să fie în ele cât mai evidente.

e) *Fol religioase*, abonate de credincioși, sau cel puțin răspândite cu numărul, în biserică și acasă. De pildă foaia „Calea Mântuirii” din Arad, care fără exagerare, este printre primele pe țară, prin tirajul ei mare, prin cuprinsul ei sistematic, alcătuit după un plan bine chibzuit și nicidecum la întâmplare, prin limbajul ei pe înțelesul poporului, prin colaboratorii pricepuți, prin condițiile tehnice în care apare și prin pretul atât de scăzut. O altă foaie bună este „Lumina Satelor” din Sibiu.

f) *Icoane mari*, precum și *iconițe* și *cruciulițe* — Biblia neștiutorilor de carte. Impodobind pereții caselor, ele impodobesc și sufletul credincioșilor, întărindu-le credința.

3. Alte mijloace pentru înarmarea și întărirea credincioșilor, sunt diferitele *organizații parohiale*.

a) *Școala de Duminecă* este cea dintâi. Prin ea, credincioșii sunt reținuți și ocupați în fiecare Duminecă după masă. Sunt împiedicați de a participa

la sectari, la horă, la cârciumă, sau în stradă, la vorbe de clacă, iar pe de altă parte, sunt luminați și întăriți, atât în credință, prin conferințe, predici, lecturi și explicări biblice, cât și în evlavie, prin rugăciuni și cântări liturgice. Școlarii recitează poezii religioase, deprinzându-se de mici cu Școala de Duminecă. Părinții lor vin să-i asculte, iar apoi rămân și pentru restul programului.

b) *Oastea Domnului*, care a luat naștere din setea de mai multă evlavie. Ea nu trebuie oprită, ci canalizată și dirijată, spre a nu furniza aderenți sectarilor, cum s'a întâmplat adeseori. Totul depinde de preot. Organizații locale de „ostași” au luat ființă în multe locuri singure, fără preot și chiar peste împotrivirea preotului. E o rușine pentru preot că credincioșii cer mai mult decât le poate da el și mai ales că li se împotrivesc. Și dacă pe alocuri, ostașii devin sectari, e datorită preotului, după cum tot datorită prezenței preotului între ei, în alte părți, ostașii fac din parohie cea mai inexpugnabilă cetate în fața sectelor.

c) *Misionarismul laic*, prin societăți ca: „*Frăția misionară*”, „*Sf. Gheorghe*” ș. a. ale căror manifestații prin coruri și fanfare la serbări și procesiuni religioase, întăresc conștiința ortodoxiei în parohie și zădărnicesc orice ofensivă sectară. Aici, rolul de căpetenie trebuie să-l aibă consilierii parohiali, epitropii, cântăreții bisericești și toți credincioșii mai însuflețiți. Bunele relații ale preotului cu intelectualii parohiei îi pot angaja și pe aceștia în slujba misionarismului. Trebuie să-i facem pe toți să înțeleagă, că misionarismul nu este o profesiune, rezervată preotului, ci o datorie a tuturor: a învățătorului, notarului, medicului, avocatului, agricultorului etc. care în afară de catedră, birou, cabinet, bară, sau ogor, sunt ucenici ai lui Hristos, pentru care trebuie să trăiască tot atât cât și pentru profesiunea lor. Așa au fost primii creștini, care „*străbăteau toată țara, binevestind cuvântul*” (F. A. 8, 4), precum și: *Silvan* (F. A. 15, 27-40; 16, 19-29 etc.), *Apolo* (F. A. 18, 14-28), *Acvila și Priscila* (F. A. 18, 2-3; 18), *Cornelie* (F. A. 10, 1-2) etc. care n'au fost Apostoli și n'au avut darul preoției. Toți sunt datori să contribuie la realizarea scopului pentru care a venit Hristos: mântuirea celui pierdut (Lc. 19, 10) și să-L mărturisească pe Iisus Hristos înaintea oamenilor (Mt. 10, 32). Misionarismul laic este dovada aprinderii darului în parohie, dovada puterii și a lucrării Sf. Duh în noi, termometrul dragostei față de Hristos și față de aproapele. Profetul grăește: „*Cei care vor fi îndemnați pe mulți pe calea dreptății, vor fi ca stelele în vecii vecilor*” (Dan. 12, 3). Pe aceștia, Hristos Domnul îi va mărturisi înaintea îngerilor lui Dumnezeu (Mt. 10, 32. Cf. și Iac. 5, 20 etc.).

Iată strategia noastră antisectară: transformarea credincioșilor și a parohiei în mădularea ale unei Biserici vii.

P. D.

Și ne iartă nouă greșelile...

Nu la întâmplare e așezată cererea cu ertarea păcatelor imediat după aceea cu pâinea cea de toate zilele. E o legătură logică între ele. Pâinea trebuie zilnic: ertarea de asemenea. Bucătura și greșala, cum zice poporul. Greșala e tot așa de frecventă ca și hrănirea. Ba și mai deasă chiar. Mâncarea, pâinea, o mănânci cu o singură gură; în timp ce păcătuiești cu trei guri. Păcătuiești cu gândul, cu vorba și cu fapta.

De-aci trebuința cererii stăruitoare: „Și ne iartă nouă greșelile noastre, precum și noi tertăm greșiților noștri”. Am putea zice cu același folos: „Fă-ne Doamne, precum facem altora; poartă-te cu noi, cum ne purtăm cu alții; ascultă-ne, primește-ne și ne ajută, cum ajutăm pe alții”.

Au făcut altora așa cum au vrut să le facă lor Dumnezeu: Iosif care și-a iertat fratricizii, Iisus care și-a iertat călăii, arhidiaconul Ștefan care și-a iertat lapidatorii, și apostolul Pavel care și-a iertat isgonitorii, pe cei ce l-au închis l-au bătut cu vergi și l-au pus butuci la picioare: „când suntem prigoniți răbdăm, când suntem vorbiți de rău ne rugăm” (I Cor. 4, 13).

Dar ce câștig are omenirea din acest îndemn la la tertare? Sau: de ce mai sunt pe lume paragrafi de legi, tribunale și închisori, dacă trebuie să ne iertăm? Pentru cine e ertarea și pentru cine certarea?

Iertarea ar fi calea cea mai scurtă spre fericire. Fiindcă n'o doresc toți această cale, oamenii au inventat, legile, justițiile, închisorile. E o cale complicată și mai costisitoare aceasta. Răpește timpul, banii. De aceea ar fi zis mai nou legiuitorii: înapoi cu împričinații pentru orice nimic la sfaturile de împăciuire, înapoi cu ei la obrazul satului, înapoi la preot, la clipe ce urmează imediat după rugăciune, predică și anaforă, înapoi cu ei la povățuire, sfātuire și numai apoi și-apoi la asprimea legii.

Lumea nu-i clădită pe drept și pe sancțiuni, ci pe îndurare și iertare.

Rachsucht und Irrtum oft die Strafen nötig findet; Auf Gnade ist die Welt, nicht auf das Recht gegründet. (Lamartine)

Bun lucru este gardul, dar mai bun e, când nu-i nevoie de gard. Ingrăditura e mai cu seamă pentru păsările de curte, pentru vitele necuvântătoare; oamenii cumînți însă, cu grai și suflet, n'au lipsă de așa ceva. Sunt mulți care deși îngredțiți, ar trăi cu vecinii în aceeași înțelegere ca și'ngredțiți; după cum unii cu tot gardul, cu gardul cât de înalt, își trec prin el vorbele grele și spinoase. Pentru omul de omenie nu-i lipsă de: „până aici e al meu”.

Bun lucru este spitalul, dar mai bun ar fi să nu fie de loc. Mai bine ar fi să fie omul sănătos, cum ar fi fost daeă n'ar fi păcătuie strămoșul Adam. N'ar trebui să fie spital și temniță. Și dacă totuși

există legi, judecătorii și închisorii, trebuie uzat de ele cu toată înțelegerea. Ar fi bine să nu fie de loc împričina, să se ierte fiecare; dacă totuși există, transpunerea în fața justiției a unei cauze care n'a putut fi soluționată cu lertarea, să nu fie luată ca un act de răzbunare, ci numai și numai ca un act de grijă față de vinovat. Vinovăția e o boală. Dacă nu trece dela sine, trebuie doctor, spital. Asa sunt, așa să fie închisorile: niște spitale morale, în care îngrijind, îndreptăm pe cel cu primejdia în el, ca să nu contamineze pe alții.

Viața nu rezidă în legiurile ci în lertare. Ceea ce-o ține lumea aceasta nu-i complicația paragrafilor de cod, ci purtarea lui Iosif, a lui Hristos, Ștefan și Pavel care scrie către Corinteni: „De aceea vă rog călcați pe urmele mele” (I Cor. 4,16).

Pr. Gh. Perva

Despre ce să predicăm?

Duminea a 22-a după Rusalii despre: BOGATUL ȘI SĂRACUL.

Omul de totdeauna s'a zbatut și se va zbate între marginile date de Evanghelia despre bogatul nemilos și săracul Lazăr. Câte certe și neînțelegeri sunt în familii din pricina bogăției sau a sărăciei. Câte frământări în sate și la orașe tot în această cauză. Un lung șir de războaie și toate revoluțiile care au zguduit pământul tot de aci au pornit.

Vorbeau odată câțiva în fața icoanei care înfățișa cele cuprinse în Evanghelia despre bogat și despre sărac. Unul spunea: Vedeti, aici este raiul, dincoace este iadul. Religia creștină învață că raiul este partea bogăților și iadul partea săracilor. — Altul s'a amestecat în vorbe și a zis: Nu-i adevărat, căci Evanghelia spune că bogatul a ajuns în iad și săracul în raiu. Alții care nu cunoșteau limba au cerut să li se explice și lor. Cel dintâi s'a grăbit să le spună, că al doilea nu cunoaște Evanghelia creștină și n'are de unde să cunoască lucrurile.

Cine ajunge în raiu și cine în iad? Unde merge bogatul și unde ajunge săracul?

La aceste întrebări cei mai mulți grăbesc să deschidă sfânta Evanghelie unde stau scrise cuvintele spuse de Hristos Mântuitorul în formă de sentință: „Fericitiți sunteți, săracilor, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu” (Luca 6, 20). Sau într'alt loc: „Amin grăiesc vouă, că anevoie va intra bogatul în împărăția cerurilor” (Matei 19, 23).

Alții în schimb deschid la începutul Sfintei Scripturi și ne dau cuvintele rostite în formă de poruncă de către Dumnezeu celor dintâi oameni: „Creșteți și vă înmulțiți și umpleți pământul și-l

stăpâniți și domniți peste peștii mării, peste păsările cerului, peste toate animalele, peste toate vietățile ce se mișcă pe pământ și peste tot pământul” (Facerea 1, 28).

Care este calea pe care trebuie să pășim?

Fără să-ți mai aduci aminte de cele învățate în școală, bună oară la Geografie, când arunci o privire peste bogățiile de pe pământ și din măruntaiele pământului, pare că auzi chemarea să vii, să le scormonești, să le iai, să le privești și să le stăpânești.

De aci a plecat lumea să răscolească pământul cu plugul an de an tot mai adânc, tot mai chibzuit, ca să scoată tot mai bogat rod. Alții au intrat în pădurile fără margini, s'au scoborit unii în adâncul pământului, alții până la fundul mărilor, sau au străbătut înălțimile aerului.

Este plăcere mai mare decât a plugarului care și privește rodul adunat, sau decât a minerului care cântărește cărbunii, petrolul, aurul, sau ca a aviatorului care bate un nou record și aduce o cunoștință nouă despre roza vânturilor?

Tot așa este apoi plăcerea de a câștiga moșii și de a le lărgi tot mai mult; de a avea în locuință tablouri tot mai multe, tot mai prețioase. Așa socotește lumea, că e o plăcere să-ți privești bogăția de haine și e un fel de fericire să le ții privite de alții.

Un oarecare învățat scria într'o carte vestită a sa (Sir John Lubbock: Fericirea de a trăi): „...a căuta să-ți mărești veniturile nu-i numai un lucru îngăduit, ci-ți dă și simțirea plăcută a unei isbâni câștigate”.

În felul acesta omul din lumea modernă a ajuns să adune moșii, tablouri, palate, fabrici, mine, haine, tot mai multe, tot mai frumoase, tot mai plăcute.

Spunând acestea parecă vorbim despre bogatul căruia i-a rodit țarina: „Strica-voiu jîtnițele mele și mai mari le voiu face și voiu strânge acolo toate roadele mele și bunătățile mele. Și voiu zice sufletului meu: suflete, ai multe bunătăți strânse pentru mulți ani; odihnește-te, mănâncă, bea, veselește-te” (Luca 12, 18—19).

Tot așa era și bogatul despre care se spune: „se îmbrăca în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele strălucit. Iar un sărac oarecare, anume Lazăr, zăcea înaintea porții lui plin de bube și poftind să se sature din fărâmiturile ce cădeau dela masa bogatului” (Luca 16, 19—21).

Căci, precum zice Scriptura: „Bogatul și săracul se întâlnesc unul cu altul; dar cine i-a făcut este Domnul” (Pildele 22, 2). Oamenii, oricâtă stăruință ar avea, oricâte bunăvoință ar pune, nu vor putea face să piară nici sărăcia, nici bogăția. Până și în războaiele cele mai nimi-

citoare, când se prăbușesc palate și se pierd vieți și se răspândește sărăcia ca ciurma, alții se îmbogățesc ca în vis. Totdeauna vor fi și bogați și săraci. Totul atârna de felul cum se întâlnesc unul cu altul.

Această Scriptură zice: „Cel care apasă pe cel sărman, defaimă pe zădărnul lui...” (Pildele 14, 31). Hristos Domnul, cu privire la bogații de felul celui ce nu știa unde să pună roadele și bunătățile sale, sau ca bogatul care se îmbrăca în porfiră și în vison, a spus: „Vai vouă, bogaților, că vă luați mângâierea voastră (Luca 6, 24). În noapte aceasta ți se va lua sufletul, iar cele ce ai gătit ale cui vor fi? (Luca 12, 20). Și a murit și bogatul și s'a îngropat. Și în iad ridicându-și ochii, fiind în munci, vede pe Avraam de departe și pe Lazăr în sânul lui” (Luca 16, 22—23).

Dar bogatul și săracul s'a întâlnit și aici pe pământ, poate prea de multe ori, ca cei din Sfânta Scriptură, unul de o parte, altul de altă parte; unul într-o tabără, altul în altă tabără. I-au despartit, anroane totdeauna baricadele, prăpastia peste care nu se poate trece.

Măcinat de gândul la aceste baricade și prăpastii dintre cele două tabere, scria un mare poet al nostru (Eminescu: Impărat și proleter).

Zdrobiți orânduiala cea crudă și nedreaptă

Ce lumea o desparte în mizeri și bogați...

Sfărmați statua goală a Venerei antice

Ardeți acele pânze cu corpuri de ninsoare...

Sfărmați tot ce ațâță inima lor bolnavă

Sfărmați palate...

Sfărmați tot ce arată mândrie și avere...

Poate să fie aceasta o sortă a neamului omenesc, ca totul să se cuprindă în dișpreț și în ură, în prăpastii și în baricade, în construcții de mai mari jîtnițe și în sfărmașii de palate? Să fie oare lumea aceasta de oameni atât de nesimțitoare, atât de neputincioasă să cuprindă învățătura dumnezească?

Sfânta Scriptură, între altele zice așa: „Nu jefui pe sărac pentru că el e sărac și nu acupri pe cel nenorocit...” „Omul se face plăcut prin mărinimia lui; mai de preț este un sărac bun decât un om (bogat) mincinos”. Dumnezeu prețuște pe cel ce are milă de obișnuit (Pildele 22, 22; 19, 22; 14, 31).

Hristos Mântuitorul ne dă pildă pe Samarineanul milostiv, iar despre cei ce fac milostenie celor neputincioși spune: „Intrucât ați făcut unuia dintr'acești frați ai mei prea mici, mie mi-ați făcut” (Matei 25, 40). Sfântul apostol îndeamnă pe Timotei: „Celor bogați în veacul de acum poruncește, să nu se semețească nici să nu nădăduiască în nestatornicia bogăției, ci în Dumnezeu cel viu, care ne dă din belșug toate spre

folosință. Să facă bine, să se îmbogățească în fapte bune, să fie darnici, cu inimă largă, agonisindu-și temelie bună în (veacul) viitor, ca să dobândească viața veșnică” (I Timotei 6, 17—19).

După învățătura creștină toți au, sau toți pot avea intrare în viața veșnică, în împărăția lui Dumnezeu. Iar una din cântările dela înmormântare cuprinde toate aceste învățături în cuvintele: „Că la Judecătorul mă duc, unde nu este fățărnicie; că sluga și stăpânul împreună vor sta, împăratul și ostașul, bogatul și săracul întru asemenea cinste; că fiecare din faptele sale, sau se va mări, sau se va rușina”.

E așa de greu să înțelegem aceasta? În adevăr se pare că e foarte greu. Tot așa însă se pare, că pricina prăpastiei și a baricadelor dintre bogați și săraci rămâne această neînțelegere și nesimțire.

Bogatul și săracul se întâlnesc unul cu altul. S'au întâlnit de atâtea ori și pe paginile sfintei Scripturi și în cântările bisericii. Trăim zile când se întâlnesc din nou, într'un chip deosebit. Se pune din nou la încercare mărinimia unora și răbdarea altora. Cât dăinuște una, va dăinui și alta. Să nu se uite măcar la această întâlnire, că stăpân și peste unul și peste altul este Domnul. Să nu se uite că sunt în asemenea cinste și că fiecare din faptele sale, sau se va mări sau se va rușina.

Hristoase Dumnezeule nostru, Stăpânul bogaților și al săracilor, adu-ți aminte, Doamne, de cei care aduc daruri... și nu trec cu vederea pe cei săraci. Și trimite peste noi toți milele tale. Amin.

F. C.

Cărți

Prof. Prot. Dr. Nicolae Neaga: Profetul Ieremia în fața vieții, p. 1-11, în „Biserica și Problemele vremii VII+246 pag., Editura Dacia Traiană, Sibiu 1947. Lei 242

Inițiator al conferințelor publice, cu titlul de mai sus, ținute de către vrednicii profesori din Sibiu, orânduitori neobosiți în ogorul bisericesc prin graiu și literă, profesorul de Vechiul Testament și Limba ebraică, dela Academia Teologică „Andreiană”, Prot. Dr. N. Neaga, inaugurează seria acestor conferințe, înfățișând pe marele elegiac, profetul Ieremia în postura de luptător cu oamenii timpului și de vehement critic social.

Conferința începe cu un portret psiho-fizic al profetului. Păr. Profesor a reușit, în câteva linii, să prezinte, înainte de toate un om, și după aceea un prooroc. Nicăieri n'am întâlnit o caracterizare atât de reușită a unui personaj biblic, ca în acest succint portret. Prin aceasta, autorul a deschis noui pers-

pective în studierea marilor personalități vechiutestamentare, atât de greu accesibile nouă celor de azi, tocmai pentru faptul că ne-au fost prezentate ca niște figuri misterioase și cu totul streine de aspirațiile noastre cotidiene.

Restul conferinței este închinat lui: „Jeremia luptător și reformator social“.

Literatura istorică și exegetică universală, conține multe și variate studii care prezintă Vechiul Testament sub variate forme și poziții. Nimeni, însă, nu s'a oprit îndeajuns asupra laturei sociale a Legământului Vechiu.

Părintele Neaga adâncește această chestiune deși se mărginește doar la un singur profet — și izbutește să prindă, în culori vii și interesante diferitele aspecte ale problemei sociale la profetul Lamentațiilor dela „Râul Vavilonului“.

Am remarcat aceste două laturi ale conferinței, deoarece prezintă două traseuri noi în teologia biblică a Vechiului Testament. Una este tendința de apropiere, prin umanizare, a personalităților Legii Vechi, apropiindu-le de sfera noastră apercceptivă, iar a doua, dă punctul de plecare pentru o sociologie creștină ortodoxă a timpurilor, instituțiilor și personalităților aceluiași Testament.

E cât se poate de fericită această idee pornită dela un teolog ortodox și român, mai ales că ne putem aștepta la anumite interpretări sociologice și la anumite sociologii care vor fi atât de streine spiritului nostru răsăritean.

Tot în această conferință, Păr. Rector Neaga, reactualizează concepția atât de ortodoxă, a mântuirii colective, în slujba căreia au stat profeții, Mântuitorul însuși, împreună cu Sfinții Săi Apostoli. Azi această sarcină grea apasă pe umerii, omenește atât de slabi, ai urmașilor acestora: episcopii și preoții.

Scriind acestea, nu pot decât să îndemn pe tinerii teologi români, să apuce pe calea atât de larg deschisă, în arena scrisului vechiutestamentar, de către unul dintre cei mai destoinici osârduitori contemporani, în această direcție.

Ilie Gh. Crișan
licențiat în teologie

Informațiuni

■ **Concentrările Asociației „Oastea Domnului“.** Asociația religioasă „Oastea Domnului“, care în Eparhia noastră activează în cadrul Școlii de Duminecă, și-a concentrat membrii săi ostenitori în parohiile Micălaca, Cicir și Zărând, ținând misiuni împreunate cu adunări în Duminecele din 5 și 12 Oct. a. c.

La Micălaca și Zărând a dus biuecuvântările P. Sfințitului Episcop Andrei, părintele cons. cultural Ic. Stav. C. Turicu servind în sobor cu preoții din loc și rostind predica zilei.

La Micălaca a cântat la sf. Liturghie corul mese-riașilor condus de st. teolog I. Boariu, iar la adunarea de după masă, după conferința păr. C. Turicu despre „Voluntariatul Oastei Domnului“, au grăit celor adunați părinții Prof. P. Bancea, T. Ardelean și ostenitorii frați Petru Nedin din Arad și Mitru Ardelean din Micălaca.

În Zărând s'au concentrat ostași din o seamă de parohii de pe lunca și Bihor, sosind în procesiuni dela Seleuș și Sinteia mică conduși de preoții M. Bălan și I. Marja. În cadrul adunării de după masă a ținut conferința „Puterea legii românești“ părintele cons. C. Turicu, cuvântând și delegații ostași I. Părvu-Șepreș, M. Velescu-Cicir, Savu-Sâmbăteni și Incu-Chelmac, mulțumind în cuvinte emoționante mulțimii celor participanți parohul locului Aurel Luca. A făcut o impresie foarte bună reprezentarea piesei „Iosif“ scrisă de P. C. Prot. Florea Codreanu, rolând într'ansa elevi de școală primară și adulți de 20-45 ani, membrii ai corului bisericesc și ai Școlii de Duminecă, Cântarea de secundare a evenimentelor vinderii lui Iosif și preamărirea lui la curtea lui Faraon, au dat-o ostași din Seleuș conduși de părintele Miron Bălan.

Serbarea, desfășurată în curtea bisericii, unde s'a ridicat și bina, a fost populată de mii de credincioși, între cari și sectari, sosiți din parohiile de pe lunca și podgoria arădană și o seamă de comune din Bihor.

Parohul local Aurel Luca a mulțumit reprezentantului P. Sfințitului Episcop Andrei pentru grija pe care o poartă înaltul păstor față de turma sa răspândită peste teritoriul eparhial. Membrii ostași s'au depărtat la vatră dela aceste concentrări cu conștiința datoriei împlinite, luând în pământul roditor al inimii primitoare sămânța cea bună păstrată de maica noastră Biserică, singurul loc sfințitor sub cer.

■ **Transferări.** În ședința administrativ-bisericască a Ven. Consiliu Eparhial din Arad, ținută în ziua de 21 Octombrie a. c. s'au făcut următoarele transferări: Preotul Teodor Cociu dela Roșia-nouă prot. Buteni la Bodrogul-nou prot. Pecica; Preotul Ioan Bădescu dela Paulian la Susani prot. Buteni.

Asociația Clerului „Andrei Șaguna“ Secția Arad

Comunicat

P. C. Părinți Protopopi sunt din nou invitați să încaseze dela fiecare membru al Fondului de ajutor câte 60 lei lunar, începând cu luna Octombrie a. c. și să-i înainteze cât mai urgent casieriei Ven. Cons. Eparhial.

Avem cazuri în cari membrii fondului au solicitat ajutorul și nu li se poate plăti.

Arad, 23 Octombrie 1947,

Prot. Viorel Mișuțiu
președinte

No. 3370/1947.

Circulară

Prea C. Preoți, sunt invitați ca în ziua de 2 Nov. să officieze un Te-Deum după Sfta Liturgie, aducând la cunoștința enoriașilor, că aceste rugăciuni s'au înălțat pentru legătura sufletească între credincioșii noștri Ort, din România și cei din Rusia Sovietică. Totodată, să aducă la cunoștință că, cu această dată se începe săpt. închinată amicitiei Româno-Ruse, organizată de către Așociația A.R.L.U.S.

Arad, la 23 Oct. 1947.

† ANDREI, *Ic. Stavr. Caius Turicu*
Episcop, _____ cons. ref. eparhial.

Nr. 3325/1947.

Comunicate

Atragem atențiunea P. C. Păr. protopopi și a C. Păr. preoți, că în ziua de 26 Octomvrie sf. Dumitru, vor face colectă în toate bisericile pentru adunarea fondurilor necesare preocupării Sf. Mir. pentru întreaga Patriarhie Română.

Sumele colectate se vor trimite Oficiilor protopopești cu conspect, în termen de 15 zile, iar P. C. Părinți protopopi le vor trimite Eforiei Bisericii ort. române, București str. M. Rosetti, Nr. 63, pe lângă un conspect al parohiilor cu arătarea sumelor incurse.

Arad 22 Octombrie 1947.

Consiliul Eparhial.

Nr. 3117/1947.

Facem cunoscut P. Cucernicilor Preoți cateheți hotărârea Nr. 60 a Adunării Eparhiale, privitor la intensificarea educației religioase a tineretului printr'o catehizare asiduă și pregătirea conferințelor catehetice după normele stabilite de Consiliul Eparhial, fără a mai îngădui abateri dela aceste dispoziții, sau improvizări, care nu pot duce la scopul dorit.

Toți C. Preoți sunt obligați a catehiza la clasele designate de autoritatea bisericească. În caz de deficiență se va cere scutirea respective suplinire dela Ven. Consiliu Eparhial, cel puțin cu o lună înainte de începerea prelegerilor.

P. C. Preoți cateheți nu pot întrebuința alte manuale decât cele aprobate de Consiliul Eparhial, fiind acestea lucrate după programa analitică, aprobată de Noi și editate de Tipografia Diecezană, având autori cateheți din Eparhia noastră.

Arad, din ședința Consiliului Eparhial dela 7 Oct. 1947.

† ANDREI, *Ic. Stavr. Caius Turicu*
Episcop, _____ cons. ref. eparhial.

Nr. 3113/1947.

P. C. Preoți conducători ai Oficiilor Parohiale sunt invitați ca în conformitate cu hotărârea Nr. 54 a Adunării Eparhiale din acest an să facă recalcu-

larea chiriilor după edificiile fostelor școale confesionale în lei stabilizați, luându-se ca bază valoarea locativă din anul 1938 a edificiului respectiv.

După dispozițiile noii legi a chirilor, chiria anuală face 50 procente din acea valoare.

Toate reparațiile interne și externe se suportă de Primării.

Arad din ședința Consiliului Eparhial din 7 Octomvrie 1947.

† ANDREI, *Ic. Stavr. Caius Turicu*
Episcop, _____ cons. ref. eparhial

Nr. 3191/1947.

P. C. Preoți sunt invitați să avertizeze copiii și părinții lor să nu arunce cu pietrii în izolatoarele de pe stâlpii telegrafici, făcând pagube statului și particularilor, fiind de mare importanță păstrarea în bună stare a liniilor telefonice dintr'o țară civilizată.

Arad din ședința Cons. Eparhial dela 7 Oct. 1947.

† ANDREI, *Ic. Stavr. Caius Turicu*
Episcop, _____ Cons. ref. eparhial.

Nr. 3134-1947

Dl. Eugen Profeta pictor bisericesc autorizat, domiciliat în București — Piața Sfântul Ștefan Nr. 9 etaj I. ap. 2, verificat de Noi ca adevărat artist, se oferă să execute pictări de biserici în schimbul alimentelor și a întreținerii.

Doritorii i se vor adresa direct.

Arad în 1 Oct. 1947.

ANDREI,
Episcop

Nr. 3276/1947.

Concurs

Se publică concurs din oficiu, cu termen de 15 zile, pentru îndeplinirea prin numire a parohiilor:

I. ROȘIA DE CRIȘ, protopopiatul Buteni.

VENITE:

1. Folosința sesiunii parohiale, 32 jugh. cad. cu drepturile de pășune și pădure, și 2 cănepiști.

2. Folosința casei parohiale și a grădinei.

3. Stolele legale.

4. Salarul dela Stat.

Parohia este de *clasa a II-a*.

II. PAULIAN, protopopiatul Buteni.

VENITE:

1. Folosința sesiunii parohiale, în extensiunea ei de azi de circa 18 jugh. cu drepturile de pășune și pădure.

2. Folosința casei parohiale și a grădinei.

3. Stolele legale.

4. Salarul dela Stat.

Parohia este de *clasa a II-a*.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, și un scurt memoriu despre activitate și datele personale, se vor înainta Consiliului Eparhial ort. român din Arad.

Preoții numiți, vor plăti din al lor toate impozitele după beneficiul preoțesc.

Arad din ședința Consiliului Eparhial dela 21 Octomvrie 1947.

† ANDREI, *Traian Cibian*
Episcop, _____ consilier referent eparhial